

Bölüm 8

GENÇLİK VE SPOR BÜNYESİNDEKİ SPORCULARIN YENİ TİP KORONAVİRÜSE (COVID-19) YAKALANMA KAYGILARININ İNCELENMESİ (MUŞ İLİ ÖRNEĞİ)*

Harun KOÇ¹
Alper KARADAĞ²

GİRİŞ

Kaygı bireylerin gelecek için endişelenme, gerginlik yaşama anlamlarına gelen bir tanım olarak bilinmektedir. Kişinin karşılaşacağı durumun ne olacağını bilmemesinden dolayı yaşanan huzursuzluk ve gerginlik olarak da adlandırılmaktadır (Amal, Bipin & Demir, 2020). Bazı kuramcılara göre kaygı kişiliği oluşturan ana bir güç iken, kimi kuramcılara göre de sonradan oluşan davranışlara ve kişilik gelişiminin olgunlaşmasına katkılar sağlayan önemli bir süreçtir (Köknel, 1995). Kaygı yaşadığımız hayatın bir parçası olmakla birlikte, insanların hayatı boyunca sıklıkla görülebilen davranışlardandır (Özden, 2013). Yapılan işlerin sonucu, sınavlarda yaşanan olumsuzluklar, sağlık problemleri, maddi ve manevi beklentiler, aile içi çatışmalar gibi birden fazla sorun yaşanan kaygının sebebi olabilmektedir. Kaygı aynı zamanda yaşanan olumsuzluklara karşı savunma mekanizması geliştirmeye yardımcı olarak sorunların üstesinden gelmeye ve hızlı kararlar vererek çözüm bulmaya yardımcı olmaktadır (Guillén & Feltz, 2011). Kaygı bulaşıcı özelliğe sahip bir duygudur ve çevredekilerin bireye karşı olan davranışları sonucu değişkenlik gösterebilmektedir. Bu duruma bağlı olarak üzerinde baskı hissedilen kişiler, kararlarını doğru vermekte zorluk yaşayarak yanlış hareketlerde bulunabilir. Ayrıca önceki zamanlarda tecrübe edindikleri hareketleri unutarak, yaşanan duygu karmaşası ile olumsuz tavır ve davranışlar sergileyebilirler (Ehtiyar & Üngüren, 2008; Karabulut, Atasoy &

*Bu çalışma 11-14 Kasım 2021 tarihinde 19. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur

¹ Arş. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor AD
harun.koc@alparslan.edu.tr

² Prof. Dr. Muş Alparslan Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor AD,
alper.karadag@alparslan.edu.tr

Kaya, 2013). Ayrıca kaygı bireyin yaşamdaki amacını bulmasına, olgunlaşarak doğru kararlar vermesine, özünü bulmasına ve ilkleri deneyerek doğal yolları aramasına sevk etmektedir (Asik, Çökmüs & Aydemir, 2017).

Kaygı olumsuz bir kavram olarak çağrışsa da düşünülenin aksine olumlu bir hal alarak kişinin yaşamını paralel doğrultuda etkileyebilmektedir (Öncül, 2000). Kaygı iki şekilde değerlendirilmektedir. Bunlar “süreklilik kaygı ve durumluk kaygı” olarak bilinir. Bireyin günlük yaşantısında stresli hissettiği zamanlarda gerilim, huzursuzluk ve endişe duygularını yaşaması durumluk kaygının göstergesidir (Cüceloğlu, 1998). Durumluk kaygı kişinin yaşadığı anlık streslerin ya da kişiyi zorlayan durumun bitmesiyle sona erer (Baltaş & Baltaş, 1988). Stresin yoğunluğunun arttığı zamanlarda durumluk kaygı düzeyi artar, kaygıya neden olan stres faktörü ortadan kalktığı zaman da durumluk kaygı düzeyinde düşüş meydana gelir (Öner ve Lecompte, 1985) Sürekli kaygı ise, stresi oluşturan faktörlerin tehlikeli veya tehdit edici durumlarda frekans yoğunluğunun artarak süreklilik kazanma durumu olarak bilinmektedir (Öner, 1994). Sürekli kaygı farklı durumlara bağlı olarak kendini daha fazla hissettirir ve hayatın bütününde kendini gösterir (Baltaş & Baltaş, 1988).

Dünyayı pandemi adı altına etkileyen ve Çin’in Wuhan kenti olarak bilinen bölgede ortaya çıkan Koronavirüs (Covid-19) salgınıyla birlikte insanların günlük yaşamlarında sürekli yaptıkları ve alışkın oldukları birçok durum değişmeye başladı. Kronik rahatsızlığı bulunan bireylerin de virüse yakalanma açısından önemli bir risk taşıdığı ifade edilmiştir (Türker, 2020) Yaşanan bu durumlar birçok olumsuz durumu da beraberinde getirdi. Kamusal alanda yaşanan problemler, virüsün etkinliğini azaltmak adına gerçekleştirilen izolasyon ve karantinalar, kaygı ve korkuya neden olan kısıtlamalar, Covid-19 salgınının neden olduğu psikolojik streslerin bazı örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır (Aslan, 2020). Bu duruma bağlı olarak dünya üzerindeki insanlar çok büyük bir oranda olumsuz etkilenecek stres yaşamışlardır. Durumun ciddiyetini koruması ve gelecekte ne olacağının belirsizliği kaygı seviyelerini arttırarak gerginliğinde aynı şekilde artmasına neden olmuştur. Bu bağlamda çalışmamızda Muş ilindeki Gençlik ve Spor bünyesindeki sporcuların Yeni Tip Koronavirüse Yakalanma kaygılarının çeşitli değişkenlere göre belirlenmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma modelimiz betimsel araştırmalarda kullanılan yöntemlerden biri olan genel tarama modeli esas alınarak oluşturulmuştur. Bu model geçmişte veya

mevcut olan bir durumu olduğu şekli ile anlatmayı esas alan yöntemdir (Karasar, 1994). Konu ile ilgili gerekli olan bilgiler, kaynakların taranmasıyla ve veri toplama aracının uygulanması ile elde edilmiştir. Ayrıca çalışma için “Muş Alparslan Üniversitesi” “Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığının 25/02/2021 tarihindeki E--10879717-050.01.04-5482 sayılı yazısı ile Etik Kurulundan onay alınmıştır.

Evren Örneklem

Araştırmanın evrenini Muş ilinde yer alan gençlik spor bünyesindeki bazı spor branşlarında (Atletizm, Badminton, Basketbol, Boks, Futbol, Güreş, Hentbol, Karate, Kayak, Tenis, Voleybol) mücadele eden 431 erkek 156 kadın olmak üzere toplamda 587 katılımcı oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise çalışmamıza gönüllü olarak katılım sağlayan 158 erkek, 82 kadın olmak üzere genel toplamda 240 katılımcı oluşturmuştur

Araştırmanın örneklem grubunun “Muş İli” olarak seçilmesinin nedeni Gençlik ve Spor bünyesindeki sporcuların koronavirüs döneminde yaşadıkları kaygının il düzeyinde belirlenmesi düşüncesinden hareketle oluşturulmuştur. Çalışmamızda Google formlar üzerinden oluşturulan ölçek çalışması katılımcılara yönlendirilmiştir. Araştırmada evrenin ve örneklemin özelliklerini belirlemesine yönelik değişkenlerin dikkate alınmasıyla oluşturulduğu için kota örnekleme kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmamızda araştırmacıların oluşturduğu “Demografik Bilgi Formu” Tekkurşun, Demir ve arkadaşlarının (2020) geliştirdiği “Sporcular İçin Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği” kullanıldı. Geliştirilen ölçekte Cronbach Alpha değeri Bireysel Kaygı için ,91; Sosyalleşme kaygısında ,87 ve SYTKYKÖ genel toplam puanında ,95’olarak bulunmuştur. Buna anlamda SYTKYKÖ’nün güvenilirlik ve kararlılığının yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. Çalışmamızda ise Cronbach Alpha değeri Bireysel Kaygı alt boyutu için,70 Sosyalleşme kaygısı,78 toplam puanda ise ,75 olarak bulunmuştur. Ayrıca uygulanan ölçekte maddeler 5’li Likert derecelendirme tipindedir. Ayrıca sorulan sorulardaki seçenekler “Kesinlikle Katılmıyorum(1), Katılmıyorum(2), Kararsızım(3), Katılıyorum(4) ve Tamamen Katılıyorum(5)” şeklinde oluşturulmuştur.

Veri Analizi

Araştırma verilerinin tamamlanması ve bilgisayar ortamına aktarılmasının ardından SPSS 22 paket programı kullanılarak bağımsız örneklem T-Testi ve

One-Way ANOVA testleri kullanılmıştır. Yapılan Anova Testi sonrasında oluşan farklılıkları belirlemek amacıyla post-hoc analizinde Tukey testi kullanılmıştır. Böylece yorumlar oluşturulmuş ve tablolar meydana gelmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özelliklerine göre istatistiksel dağılımları			
Faktör	Değişken	N	Yüzde (%)
Cinsiyeti	Erkek	158	65,8
	Kadın	82	34,2
	Toplam	240	100,0
Yaş	14 -17 yaş	80	33,3
	18-21 yaş	60	25,0
	22-25 yaş	69	28,7
	26 yaş ve üzeri	31	12,9
	Toplam	240	100,0
Eğitim Düzeyi	Lisans Öncesi	118	49,2
	Lisans ve Sonrası	122	50,8
	Toplam	240	100,0
Spor Branş Türü	Bireysel Sporlar	159	66,2
	Takım Sporları	81	33,8
	Toplam	240	100,0
Kaç Yıldır Spor Yapıyorsunuz?	1-3 yıl	110	45,8
	4-6 yıl	82	34,2
	7 yıl ve üzeri	48	20,0
	Toplam	240	100,0
Covid-19(Pandemi) Sürecinde Aktif Spor Yapıyor musunuz?	Evet	164	68,3
	Hayır	76	31,7
	Toplam	240	100,0
Cevabınız Evet ise Haftalık Antrenman Sayısında Azalma Oldu mu?	Evet	83	34,6
	Hayır	81	33,7
	Toplam	164	68,3
Yaşadığınız evde özel durumu(engelli birey, 65 yaş üstü, Kronik rahatsızlık vb.) olan kimse var mı?	Evet	88	36,7
	Hayır	152	63,3
	Toplam	240	100,0

Araştırmanın örneklemine ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo1’de sunulmuştur. Tablo 1’i incelediğimizde, araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet değişkenine ilişkin bulgularına göre, 158 (%65,8)’inin erkek, 82 (%34,2)’inin kadın

olduğu görülmektedir. Yaş değişkenine göre bakıldığında 14-17 yaş arasında 80 kişi (%33,3) 18-21 yaş arası 60 kişi (%25,0), 22-25 yaş arası 69 kişi (%28,7) ve 26 yaş üzeri 31 kişi (%12,9) olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde lisans öncesi 118 (%49,2) ve lisans sonrası 122 (%50,8) kişi olduğu görülmektedir. Katılımcıların 159 (%66,2) bireysel spor branşlarında mücadele ederken, 81 (%33,8)'inde takım sporları alanında mücadele ettiği belirlenmiştir. Katılımcılara yönlendirilen Kaç Yıldır Spor Yapıyorsunuz? sorusuna 1-3 yıl arası 110 (%45,8), 4-6 yıl arası 82 (%34,2) ve 7 yıl ve üzeri 48 (%20,0) şeklinde cevap verilmiştir, yine katılımcılara yönlendirilen Covid-19(Pandemi) Sürecinde Aktif Spor Yapıyor musunuz? Sorusuna 164 (%68,3) katılımcının evet yanıtını, 76 (%31,7) katılımcının ise hayır yanıtı verdikleri görülmüştür. Aktif spor yapan bireylerin 83 (%34,6) 'ünün haftalık antrenman sayısında azalma olurken, 81 (%33,7)'inin haftalık antrenmanlarında azalma olmadığı belirlenmiştir. Katılımcıların yaşadığı evde özel durumu(engelli birey, 65 yaş üstü, Kronik rahatsızlık vb.) olan kimse var mı? sorusuna 88(%36,7) katılımcının evet yanıtını, 152 (%63,3) katılımcının ise hayır yanıtını vermişlerdir.

BULGULAR

Sporcuların, SYTKYKÖ'den ve alt boyutlarından almış oldukları ortalama puanlar Tablo 2'de görülmektedir

Tablo 2. Katılımcıların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygısı ortalama puanları

Değişken	N	Ortalama
Sosyalleşme kaygı	240	17,0333
Bireysel kaygı	240	41,9625
Toplam	240	58,99555

Tablo 2. İncelendiğinde Katılımcıların Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı ortalama puanları incelendiğinde 58,99 ortalama puana sahip oldukları görülmüştür.

Sporcuların, SYTKYKÖ'den ve alt boyutlarından almış oldukları puanların cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasına yönelik yapılan t-testi sonuçları Tablo 3'te görülmektedir

Tablo 3. Katılımcıların cinsiyet durumu değişkenine göre yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygısına ilişkin t testi sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	T	P
Bireysel Kaygı (Alt boyut)	Erkek	158	41,0506	4,60932	-4,154	,000*
	Kadın	82	43,7195	4,92981		
Sosyalleşme Kaygısı (Alt boyut)	Erkek	158	16,5633	2,46358	-3,444	,003*
	Kadın	82	17,9390	3,67960		
Kaygı Düzeyi Genel	Erkek	158	57,6139	5,85028	-4,733	,000*
	Kadın	82	61,6585	7,03645		

*P<0,05; N (240)

Tablo 3'e göre katılımcıların cinsiyet değişkenine göre bireysel kaygı alt boyutu (\bar{X} =43,72; p<0,05), sosyalleşme kaygısı alt boyutu (\bar{X} =17,94; p<0,05) ve kaygı düzeyi genel puanlarında (\bar{X} =61,66; p<0,05), istatistiksel olarak kadın katılımcılar lehine anlamlı düzeyde farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Sporcuların, SYTKYKÖ'den ve alt boyutlarından almış oldukları puanların eğitim düzeyi durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına yönelik yapılan t-testi sonuçları Tablo 4'te görülmektedir

Tablo 4. Katılımcıların eğitim düzeyi durumu değişkenine göre yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygısına ilişkin t testi sonuçları

	Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	Ss	T	P
Bireysel Kaygı (Alt boyut)	Lisans Öncesi	118	40,8983	5,02539	-3,396	,001*
	Lisans ve Sonrası	122	42,9918	4,51901		
Sosyalleşme Kaygısı (Alt boyut)	Lisans Öncesi	118	17,0678	3,05709	,175	,862
	Lisans ve Sonrası	122	17,0000	2,95699		
Kaygı Düzeyi Genel	Lisans Öncesi	118	57,9661	6,92565	-2,418	,016*
	Lisans ve Sonrası	122	59,9918	6,03639		

*P<0,05; N (240)

Tablo 4'e göre katılımcıların eğitim düzeyi değişkenine göre bireysel kaygı alt boyutu ($\bar{X}=42,99$; $p<0,05$), kaygı düzeyi genel puanlarında ($\bar{X}=59,99$; $p<0,05$), istatistiksel olarak lisans ve sonrası eğitim düzeyine sahip katılımcılar lehine anlamlı farklılık tespit edilirken, sosyalleşme kaygısı alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$).

Sporcuların, SYTKYKÖ'den ve alt boyutlarından almış oldukları puanların spor branş türü değişkeni açısından karşılaştırılmasına yönelik yapılan t-testi sonuçları Tablo 5'te görülmektedir

Tablo 5. Katılımcıların spor branşı türü değişkenine göre yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygısına ilişkin t testi sonuçları

	Spor Branşı Türü	N	\bar{X}	Ss	T	P
Bireysel Kaygı (Alt boyut)	Bireysel Sporlar	159	42,5660	4,45871	2,721	,007*
	Takım Sporları	81	40,7778	5,44977		
Sosyalleşme Kaygısı (Alt boyut)	Bireysel Sporlar	159	17,2516	3,02514	1,584	,115
	Takım Sporları	81	16,6049	2,92267		
Kaygı Düzeyi Genel	Bireysel Sporlar	159	59,8176	6,14679	2,759	,006*
	Takım Sporları	81	57,3827	7,05260		

* $P<0,05$; N (240)

Tablo 5'e göre katılımcıların Spor branşı türü değişkenine göre bireysel kaygı alt boyutu ($\bar{X}=42,57$; $p<0,05$), ve kaygı düzeyi genel puanlarında ($\bar{X}=59,82$; $p<0,05$) istatistiksel olarak bireysel spor branşlarında mücadele eden katılımcılar lehine anlamlı farklılık tespit edilirken, sosyalleşme kaygısı alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Sporcuların, SYTKYKÖ'den ve alt boyutlarından almış oldukları puanların aktif spor yapma durumu açısından karşılaştırılmasına yönelik yapılan t-testi sonuçları Tablo 6'da görülmektedir

Tablo 6. Katılımcıların covid-19 (pandemi) döneminde aktif spor yapma durumu değişkenine göre yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygısına ilişkin t testi sonuçları

	Covid-19 (Pandemi) döneminde aktif spor yapma	N	\bar{X}	Ss	T	P
Bireysel Kaygı (Alt boyut)	Evet	164	42,1890	4,51660	1,057	,053
	Hayır	76	41,4737	5,58205		
Sosyalleşme Kaygısı (Alt boyut)	Evet	164	16,8659	3,01229	-1,272	,921
	Hayır	76	17,3947	2,96234		
Kaygı Düzeyi Genel	Evet	164	59,0549	6,31218	,205	,838
	Hayır	76	58,8684	7,09054		

*P<0.05; N (240)

Tablo 6'ya göre katılımcıların pandemi döneminde aktif spor olarak yapma durumu değişkenine göre bireysel kaygı alt boyutu, sosyalleşme kaygısı alt boyutu ve kaygı düzeyi genel puanlarında anlamlı düzeyde farklılık bulunamamıştır (p>0.05).

Sporcuların, SYTKYKÖ'den ve alt boyutlarından almış oldukları puanların haftalık antrenman sayılarında azalma olup olmama durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına yönelik yapılan t-testi sonuçları Tablo 7'de görülmektedir

Tablo 7. Katılımcıların covid-19 (pandemi) döneminde aktif spor yapanların haftalık antrenman sayılarında azalma olup olmama durumu değişkenine göre yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygısına ilişkin t testi sonuçları

	Cevabınız Evet ise Haftalık Antrenman Sayısında Azalma Oldu mu?	N	\bar{X}	Ss	T	P
Bireysel Kaygı (Alt boyut)	Evet	83	42,3855	4,29643	,563	,574
	Hayır	81	41,9877	4,74998		
Sosyalleşme Kaygısı (Alt boyut)	Evet	83	16,4940	2,96061	-1,608	,110
	Hayır	81	17,2469	3,03534		
Kaygı Düzeyi Genel	Evet	83	58,8795	6,05140	-,359	,720
	Hayır	81	59,2346	6,60165		

*P<0.05; N (164)

Tablo 7. Katılımcıların Covid-19 (pandemi) döneminde aktif spor yapanların haftalık antrenman sayılarında azalma olup olmama durumu değişkenine göre bireysel kaygı alt boyutu, sosyalleşme kaygısı alt boyutu ve kaygı düzeyi genel puanlarında anlamlı düzeyde farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Sporcuların, SYTKYKÖ'den ve alt boyutlarından almış oldukları puanların yaşadığı evde özel durumu olma durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına yönelik yapılan t-testi sonuçları Tablo 8 'de görülmektedir

Tablo 8. Katılımcıların yaşadığı evde özel durumu (engelli birey, 65 yaş üstü, kronik rahatsızlık vb.) olma değişkenine göre yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygısına ilişkin t testi sonuçları

	YEÖDOOD	N	\bar{X}	Ss	T	P
Bireysel Kaygı (Alt boyut)	Evet	88	41,4318	4,82997	-1,284	,200
	Hayır	152	42,2697	4,89624		
Sosyalleşme Kaygısı (Alt boyut)	Evet	88	16,3636	2,67892	- 2,664	,006*
	Hayır	152	17,4211	3,11486		
Kaygı Düzeyi Genel	Evet	88	57,7955	6,07645	-2,176,	031*
	Hayır	152	59,6908	6,73749		

* $P<0.05$; N (240) YEÖDOOD: Yaşadığı Evde Özel Durumu Olan Birey Olup Olmama Değişkeni

Tablo 8. İncelendiğinde katılımcıların yaşadığı evde özel durumu olan birey olup olmama durumu değişkenine göre bireysel kaygı alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilemezken ($p>0.05$), sosyalleşme kaygısı alt boyutu ($\bar{X}=17,42$; $p<0,05$) ve kaygı düzeyi genel puanlarında ($\bar{X}=59,69$; $p<0,05$) hayır cevabı lehine anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmüştür.

Sporcuların, SYTKYKÖ'den ve alt boyutlarından almış oldukları puanların yaş değişkeni açısından karşılaştırılmasına yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 9'da görülmektedir

Tablo 9. Katılımcıların yaş değişkenine göre yeni tip koronavirüs'e (covid-19) yakalanma kaygısına ilişkin anova testi sonuçları

	Yaş	N	\bar{X}	Ss	F	P	Fark*Tukey
Bireysel Kaygı (Alt boyut)	14-17 yaş	80	40,7250	4,94265	4,497	,004	14-17- 22-25
	18-21 yaş	60	41,5833	5,42528			
	22-25 yaş	69	43,5362	4,27228			
	26 yaş ve üzeri	31	42,3871	3,97222			
Sosyalleşme Kaygısı (Alt boyut)	14-17 yaş	80	16,8250	2,98424	1,265	,287	
	18-21 yaş	60	16,7333	2,96800			
	22-25 yaş	69	17,6232	3,19513			
	26 yaş ve üzeri	31	16,8387	2,58324			
Kaygı Düzeyi Genel	14-17 yaş	80	57,5500	6,88954	4,193	,006	14-17 – 22-25
	18-21 yaş	60	58,3167	6,59350			
	22-25 yaş	69	61,1594	6,18970			
	26 yaş ve üzeri	31	59,2258	5,25173			

*P<0.05; N (240)

Tablo 9 'a bakıldığında katılımcıların yaş değişkenine göre sosyalleşme kaygısı alt boyutunda anlamlı farklılık bulunamazken ($p>0.05$), bireysel kaygı alt boyutu ve kaygı düzeyi genel puanlarında anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Farkın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek amacıyla yapılan post hoc analizlerinden Tukey testi sonucunda, bireysel kaygı alt boyutunda 22-25 yaş grubunun 14-17 yaş grubuna oranla bireysel kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kaygı düzeyi genel ortalamalarında 22-25 yaş grubunun 14-17 yaş grubuna oranla genel kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Sporcuların, SYTKYKÖ'den ve alt boyutlarından almış oldukları puanların spor yapma yılı değişkenine göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 10'da görülmektedir.

Tablo 10. Katılımcıların spor yapma yılı değişkenine göre yeni tip koronavirüs'e (Covid-19) yakalanma kaygısına ilişkin ANOVA testi sonuçları

	Kaç Yıldır Spor Yapıyorsunuz?	N	\bar{X}	Ss	F	P
Bireysel Kaygı (Alt boyut)	1-3 yıl	110	42,0182	5,45201	4,497	,727
	4-6 yıl	82	41,6585	4,34676		
	7 yıl ve üzeri	48	42,3542	4,38319		
Sosyalleşme Kaygısı (Alt boyut)	1-3 yıl	110	16,7182	2,70959	1,265	,224
	4-6 yıl	82	17,4756	3,24028		
	7 yıl ve üzeri	48	17,0000	3,17571		
Kaygı Düzeyi Genel	1-3 yıl	110	58,7364	6,85991	,175	,840
	4-6 yıl	82	59,1341	6,33189		
	7 yıl ve üzeri	48	59,3542	6,31610		

*P<0.05; N (240)

Tablo 10'a bakıldığında katılımcıların spor yapma yılı değişkeninde bireysel kaygı alt boyutu, sosyalleşme kaygısı alt boyutu ve kaygı düzeyi genel puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık tespit edilememiştir (p>0.05).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Covid-19 pandemi süreciyle birlikte bireyler üzerinde kaygı bozukluğunun oluşması sürecin en önemli sonuçlarından biridir. Kaygı, birden fazla nedene bağlı olarak oluşan gerginlik, stres, endişe yaşama veya hoş gitmeyen duygular olarak tanımlanabilir (Han, 2009; Spielberger & Reheiser, 2004). Kaygıda bozukluk veya problem yaşayan kişiler günlük yaşamda yapması gereken fiziksel aktivitelerini yerine getirirken güçlük yaşayabilmektedir. Ayrıca kaygıya bağlı olarak gelişen bu endişelerin frekansının artması bireylerin kendine olan inancını zedeleyerek mücadelesini düşürebilmektedir (Johston-Wilder & Lee, 2010:38-41). Dolayısıyla pandeminin sporcular üzerindeki oluşturduğu etkinin psikolojik, fiziksel ve performans parametrelerini olumsuz etkilemesi olağan bir durumdur (Tekkurşun Demir, Cicioğlu & İlhan, 2020; Bayköse Ceylan & Şahin, 2021).

Bu çalışmada Muş ilinde yer alan Gençlik ve Spor bünyesindeki sporcuların yeni tip koravirüse yakalanma kaygıları farklı değişkenlere göre analiz edilmiştir.

Geliştirilen ölçeğin” kaygı ortalama puanlarına bakıldığında en düşük puan 16 en yüksek puanın da 80 olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda araştırma grubuna dâhil olan sporcuların Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı puanları yüksek olarak yorumlanabilmektedir (Tablo 2).

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre bireysel kaygı alt boyutu ($\bar{X}=43,72$; $p<0,05$), sosyalleşme kaygısı alt boyutu ($\bar{X}=17,94$; $p<0,05$) ve kaygı düzeyi genel puanlarında ($\bar{X}=61,66$; $p<0,05$), istatistiksel olarak kadın katılımcılar lehine anlamlı düzeyde farklılık olduğu tespit edilmiştir (Tablo 3). Ortaya çıkan sonuçlar neticesinde kadın sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygılarının daha yüksek olduğu ifade edilebilir. Literatür incelendiğinde sporcular üzerinde yapılan çalışmaların birçoğunda kadın sporcuların kaygı seviyelerinin erkek sporculara oranla daha yüksek olduğu belirtilmiştir (Amen, 2008; Arseven, 1992; Acar, Kor, Kadir & Erkal, 2020). Yine çalışma bulgularına paralel olarak (Ambarcı, 2016; Sakaoğlu, Orbatu, Emiroğlu & Çakır, 2020) yapılan çalışmalarda kadınların kaygılarının erkeklerden yüksek olduğunu belirtilmiştir. Literatürde cinsiyet değişkenine göre kaygı düzeyini inceleyip anlamlı düzeyde farklılıklar tespit eden (Alemdağ & Öncü, 2015; Bilbek & Yılmaz, 2014; Kuru & Baştuğ, 2008; Namlı, Demir & Türkeli 2018; Yaşartürk, & ark., 2014) ve anlamlı düzeyde farklılık bulamayan (Civan, Arı & ark., 2010; Engür, 2002; Karacabey, & ark.,2017; Mirzeoğlu & Çetinkanat, 2005; Tellioğlu & Karadenizlim 2018; Yücel, 2003) çalışmalar bulunmaktadır. Ortaya çıkan bulgulara bakıldığında genelde kadınların erkeklere oranla kaygılarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kadınların içekapanık yapıda olmaları ve Covid 19 sürecinde bulunulan ortamın bu farkın oluşmasında etken olduğunu ifade edebiliriz.

Katılımcıların eğitim düzeyi değişkenine göre bireysel kaygı alt boyutu ($\bar{X}=42,99$; $p<0,05$), kaygı düzeyi genel puanlarında ($\bar{X}=59,99$; $p<0,05$) istatistiksel olarak lisans ve sonrası eğitim düzeyine sahip katılımcılar lehine anlamlı farklılık tespit edilirken, sosyalleşme kaygısı alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$) (Tablo 4). Literatür incelendiğinde Covid 19 pandemi döneminde “Spor Bilimleri Fakültesi” öğrencilerinin yaptıkları etkinlik ve önerilerinin incelendiği çalışmada katılımcıların sıkılma duygusunun ve kaygılarının yüksek olduğu görülmektedir (Akyol, Başkan & Başkan, 2020). Yine “Spor Bilimler Fakültesi” öğrencileri üzerine yapılan Covid-19 sürecinin fiziksel aktivite ve yaşam kalitesi üzerine etkisi başlıklı çalışmada da kaygının lisans öğrencilerinin okuduğu bölüme göre değişkenlik gösterdiği bulunmuştur (Tetik, 2021). Covid-19 pandemi sürecinde spor salonlarında egzersiz yapan sporcular üzerine yapılan bir çalışma da koronavirüse yakalanma

kaygısının eğitim düzeyi değişkenine göre bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarına göre incelendiği çalışmada istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık tespit edilememiştir (Türktemiz, Bayraktar & Temizoğlu 2020). Ortaya çıkan bulgular neticesinde eğitim düzeyinin bazı çalışmalarda kaygı düzeyini etkilediği bazı durumlarda ise etkilemediği görülmektedir. Bireylerin aldıkları eğitimin niteliğinin ve kaygının oluşmasında önemli bir unsur olan kişilik yapısının bu farkın oluşmasında etken olduğu söylenebilir.

Katılımcıların Spor branşı türü değişkenine göre bireysel kaygı alt boyutu ($\bar{X}=42,57$; $p<0,05$) ve kaygı düzeyi genel puanlarında ($\bar{X}=59,82$; $p<0,05$) istatistiksel olarak bireysel spor branşlarında mücadele eden katılımcılar lehine anlamlı farklılık tespit edilirken, sosyalleşme kaygısı alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). (Tablo 5.) Literatür de yapılan çalışmalara bakıldığında bireysel spor branşlarında mücadele eden sporcuların takım sporlarında mücadele eden sporculara oranla kaygılarının yüksek olduğu bulunmuştur (Demirtop, 2019). Farklı bir çalışma da takım sporu yapanların kaygı düzeyinin bireysel spor yapan bireylerden daha düşük olduğu belirtilmiştir (Konter, 1998). Yine bireysel ve takım sporlarının kaygı düzeylerinin incelendiği bir çalışmada bireysel sporlardaki bireylerin durumluk kaygı düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür (Civan, 2001). Ortaya çıkan bulguların çalışmamız ile paralel olduğu görülmektedir bireysel ve takım sporlarında kaygı ile ilgili farkın oluşmasında bireysel sporlarda kişinin karşısına çıkan sorunları kendinde bulması ve mücadelecilik kişiliğinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Katılımcıların pandemi döneminde aktif spor yapma durumu değişkenine göre bireysel kaygı alt boyutu, sosyalleşme kaygısı alt boyutu ve kaygı düzeyi genel puanlarında anlamlı düzeyde farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$) (Tablo 6) ve katılımcıların Covid-19 (Pandemi) döneminde aktif spor yapanların haftalık antrenman sayılarında azalma olup olmama durumu değişkenine göre bireysel kaygı alt boyutu, sosyalleşme kaygısı alt boyutu ve kaygı düzeyi genel puanlarında anlamlı düzeyde farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). (Tablo 7). Literatüre baktığımızda yüzme sporcularının kaygı düzeylerinin incelendiği çalışmada aktif spor yapma durumu değişkenine göre genel toplamda ve alt boyutlarda anlamlı düzeyde farklılık bulunamadığı görülmüştür (Batu & Aydın, 2020). Katılımcıların pandemi nedeniyle zamanlarının büyük bir kısmını evde geçirdikleri bundan dolayı aktif olarak spor yapma yoğunluklarının düştüğü ve sıkılma hissine bağlı olarak hem yorgunluk hem de kaygı düzeylerinin arttığı belirtilmiştir. (Akyol, Başkan & Başkan, 2020). Yapılan diğer bir çalışmada da Çin'de enfekte olan hastalarda enfeksiyon korkusu ile birlikte aza-

lan düzenli aktivitelerin psikolojik ve fizyolojik olumsuzlukları da beraberinde getirdiği görülmüştür (Kim & Su, 2020). Pandemi döneminde İtalya'da gerçekleştirilen çalışmada aktif spor yapma düzeylerinde azalmalar ve stres düzeyinde de artmalar meydana geldiği bildirilmiştir (Maugeri, Castrogiovanni, & ark., 2020). Brezilya'da yapılan farklı bir çalışmada da paralel doğrultuda bireylerin aktif spor yapma düzeylerinde ciddi bir azalma olduğu belirtilmiştir (Gama de Mathos, 2020). Ortaya çıkan sonuçlara bakıldığında çalışma sonuçlarımızın literatür ile hem benzer hem de farklılık gösterdiği görülmektedir.

Katılımcıların yaşadığı evde özel durumu olan birey olup olmama durumu değişkenine göre bireysel kaygı alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilemezken ($p>0,05$), sosyalleşme kaygısı alt boyutu ($\bar{X}=17,42$; $p<0,05$) ve kaygı düzeyi genel puanlarında ($\bar{X}=59,69$; $p<0,05$) hayır cevabı lehine anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmüştür (Tablo 8). Yapılan çalışmalara bakıldığında geçmişte yapılan çalışmaların birçoğunda kronik rahatsızlık yaşayan bireylerin olduğu ortamlarda bulunan bireylerde kaygı düzeyinin yüksek olduğu rapor edilmiştir (Gökler, 1996; Lewis, & ark., 1988; Westbom, 1992). Farklı bir çalışma da kronik rahatsızlığı bulunan bireylerin kaygı seviyelerinin yüksek olduğu belirtilmiştir (Özen, 2004). Çalışma bulgularına paralel olarak (Karahana & Hamarta, 2019; Roder & Boekaerts, 1999; Şimşekoğlu & Mayda, 2016)'da yapılan çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Katılımcıların yaş değişkenine göre sosyalleşme kaygısı alt boyutunda anlamlı farklılık bulunamazken ($p>0,05$), bireysel kaygı alt boyutu ve kaygı düzeyi genel puanlarında anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Farkın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek amacıyla yapılan post hoc analizlerinden Tukey testi sonucunda, bireysel kaygı alt boyutunda 22-25 yaş grubunun 14-17 yaş grubuna oranla bireysel kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kaygı düzeyi genel ortalamalarında 22-25 yaş grubunun 14-17 yaş grubuna oranla genel kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 9). Literatüre bakıldığında 23-25 yaş arasındaki sporcuların kaygı düzeylerini yüksek olduğu belirtilmiştir (Hacıcaferoğlu & Seçer 2015; Bayköse, Ceylan & Yazıcı, 2021). Farklı bir çalışmada da 21-23 yaş arasındaki sporculardaki kaygı düzeyinin diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir (Tellioglu & Karadenizli, 2018). Yine üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada da bulgularımızı destekler nitelikte sonuçlara ulaşılmıştır. Yapılan başka bir çalışmada 18-20 yaş arasındaki sporcuların kaygı puanının yüksek olduğunu belirtmiştir. Yapılan farklı bir çalışmada da kaygı düzeylerinin yaş değişkenine göre değişkenlik göstermediği sonucu ortaya çıkmıştır (Telli

& Ünal, 2016). Yaş değişkeni ve kaygı düzeylerinin anlamlı düzeyde farklılık olmadığını belirten çalışmalarda literatürde mevcuttur. (Aktaş, 2009; Bingöl, Çoban & Gündoğdu 2012; Develi, 2006; Ekşi, 2006; Tekkoyun, 2008). Bu bağlamda elde edilen sonuçların benzer ve farklı yönlerinin olduğunu yaşın artması ile birlikte kaygı düzeyinin değişkenlik gösterebileceğini ifade edebiliriz.

Katılımcıların spor yapma yılı değişkeninde bireysel kaygı alt boyutu, sosyalleşme kaygısı alt boyutu ve kaygı düzeyi genel puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık tespit edilememiştir ($p>0.05$ (Tablo 10). Literatüre baktığımızda yüzme sporcuları üzerine yapılan bir çalışma da spor yapma yılı değişkeninin kaygıyı etkilemediği rapor edilmiştir (Batu, 2020). Benzer çalışmalarda da çalışmamızı destekleyen nitelikte sonuçlar bulunmuştur (Erbaş, 2012; Navruz, 2018; Karabulut, Atasoy & Kaya 2013, Mirzeoğlu & Çetinkanat 2005, Ögüt 2004). Literatürde sporcuların kaygı düzeylerinin ortalamalarının spor yapma yılına göre anlamlı farklılık göstermediği çalışmalar mevcuttur (Akçınar & Arı, 2019; Öztürk, 2019). Bakılan diğer çalışmalarda da spor yapma yılı 7 yıl üzerinde olan kaygı puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu çalışmalarda olduğu görülmektedir (Başaran Taşkın & Sanioglu 2009; Tellioglu & Karadeniz, 2018). Bu bağlamda ortaya çıkan sonuçların bulgularımız ile benzer ve farklı yönlerinin olduğunu ifade edebiliriz.

Sonuç olarak kaygı düzeyinin bireylerin kişisel özelliklerine bağlı olarak değişkenlik gösterebileceği ve yaşanan yüksek kaygının hayatını olumsuz yönde etkileyebileceği söylenebilir. Bu bağlamda sporcuların kaygı düzeylerini azaltmak adına şu öneriler verilebilir.

ÖNERİLER

Yüksek kaygı sporcularda performans ve gündelik yaşamı olumsuz yönde etkiler. Kaygı düzeyine bağlı olarak oluşması muhtemel problemleri engelleyebilmek için sporcularının kaygılarını giderecek psikolojik danışmanlık hizmetlerinden faydalanmaları Sporcuların performanslarının artmasını ve yaşam kalitesinin iyileşmesini sağlayabilir.

Covid 19 pandemisinin neden olduğu eve kapanma neticesinde aktif spor yapamayan bireylerin sürecin tamamlanması ile performans düzeylerini ve yaralanma riskini azaltmak adına müsabakalar ertelenebilir.

Evde geçirilen sürenin psikolojik ve fiziksel etkileri ile beraber bireyler de hareketsiz yaşama daha fazla maruz kalarak kilolarda artışa, bölgesel ağrılara, halsizlik ve yorgunluk gibi durumların yaşanması olağandır. Bu anlamda bi-

reylerin evlerde yapılabilecek egzersizleri yapma konusunda dikkat etmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Acar, K., Mor, A., Kadir, B. ve Erkal, A. (2020). "An Investigation on Anxiety States of Students in Faculty of Sport Sciences During COVID-19". *International Journal of Disabilities Sports & Health Science*. 66-73.
- Akçınar, F. ve Arı, M. (2019). Okul Takımında Oynayan Lise Öğrencilerin Sınav Kaygı Düzeyleri ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Spor Bilimlerinde Güncel Çalışmalar. *Akademisyen Kitabevi* 978-605-258-295-4
- Aktaş, S. (2009). Eşlerden Birinin Kaygı Düzeyi ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi, Maltepe Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Akyol, G., Başkan A.H. ve Başkan, A. H. (2020). "Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) Döneminde Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Karantina Zamanlarında Yaptıkları Etkinlikler ve Sedanter Bireylere Önerileri". *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*. 7(5), 190-203.
- Alemdağ, S. ve Öncü, E. (2015). "Öğretmen adaylarının fiziksel aktiviteye katılım ve sosyal görünüş kaygılarının incelenmesi". *International Journal of Science Culture and Sport*, 3, 287-300.
- Amal, C.H., Bipin, G. ve Demir, G.T. (2020). "Adaptation of Athlete's Anxiety to Catch the Novel Coronavirus (Covid19) Scale (AACNCS)". *Alochana Chakra Journal*, Volume 9(8), 823-835
- Ambarcı, S. (2016). *The Role Of Emotional Intelligence On Anxiety And Aggression Among Athletes* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir üniversitesi, İstanbul.
- Amen, M.H. (2008). *Futbolda Müsabaka Öncesi Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması ve Bazı Değişkenlerin Etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arseven, A.G. (1992). "Sporcuların Müsabaka Ortamındaki Anksiyete Düzeyleri". *Spor Bilimleri II.Ulusal Kongresi Bildirileri*, Hacettepe-Ankara.
- Asık, E.A., Çökmüş, F.P. ve Aydemir, Ö. (2017). "DSM-5 Düzey 2 Anksiyete Ölçeği Türkçe Formunun geçerliliği ve güvenilirliği". *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18, 45.
- Aslan, R. (2020) Tarihten Günümüze Epidemiler, Pandemiler ve Covid-19. *Ayrıntı Dergisi*, 8(65): 35-41.
- Baltaş, A. ve Baltaş, Z. (1988). *Stres ve Başa çıkma Yolları*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Başaran, M.H., Taşğın, Ö., Sanioğlu, A. ve Taşkın, A.K. (2009). Sporcularda Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 533-542.
- Batu, B. (2020). *Yüzme Sporcularının Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kars Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kars.
- Batu, B. ve Aydın, A.D. (2020). "Investigation Of Anxiety Of Swimmers Regarding Contracting New Type Of Coronavirus (Covid-19)". *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık Ve Tıp Bilimleri Dergisi*.
- Bayköse, N., Ceylan, G. ve Ahmet, Ş. (2021) In the Middle of the Pandemic: COVID 19 Metaphor for Universit Student Athletes is Beyond A Negative Phenomenon. *Pakistan Journal of Medical & Health Sciences*, 868-874

- Bayköse, N., Ceylan, G. ve Yazıcı, A. (2021). "Mindfulness And Physical Activity: Psychometric Properties Of The State Mindfulness Scale For Physical Activity. *Int J Life Sci Pharma Res*". "Health and Sports Sciences" 50-56.
- Bilbek, M. ve Yılmaz, C.Y. (2014). "Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal Karşılaştırma Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spormetre Dergisi*, 12(2), 105- 112.
- Bingöl, H., Çoban, B., Bingöl, Ş. ve Gündoğdu, C. (2012). "Üniversitelerde Öğrenim Gören Taekwondo Milli Takım Sporcularının Maç Öncesi Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 121-125.
- Civan, A. (2001). *Bireysel ve Takım Sporlarında Yer Alan Sporcuların Müsabaka Öncesi ve Sonrası Durumluk ve Sürekli Kaygılarının Karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Civan, A., Arı, R., Görücü, A. ve Özdemir, M. (2010). Comparison of the pre and post game state and trait anxiety levels of individual and team athletes. *Journal of Human Sciences*, 7(1), 193-206.
- Cüceloğlu, D. (1998). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Demirtop, B. (2019). *Spor Lisesi ve Diğer Lise Öğrencilerinin Sosyal Kaygı Düzeyleri İle Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Sivas.
- Develi, E. (2006). *Konyada İlköğretim Okullarında Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sürekli Kaygı Durumlarının İncelenmesi*(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Ehtiyar, R. ve Üngüren, E. (2008). "Lise ve Üniversitede Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Demografik Değişkenlerinin Umutsuzluk ve Kaygı Düzeylerine Etkilerinin Araştırılması". *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 34-51.
- Ekşi, F. (2006). *Rehber Öğretmenlerin Okul İklimi Algıları ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Engür, M. (2002). *Elit Sporcularda Başarı Motivasyonunun, Durumluk Kaygı Düzeyleri Üzerine Etkisi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Erbaş M.K. ve Küçük, K. (2012). "Üst Düzey Basketbolcularda Durumluk Kaygı Düzeylerinin Farklı Değişkenlere göre Karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14 (2), 257- 261.
- Gama de Mathos, D., F.J. (2020)." Aidar vd. A. The impact of measures recommended by the government to limit the spread of coronavirus (Covid-19) on physical activity levels, quality of life, and mental health of Brazilians". *Sustainability*; (12)21, 9072.
- Gökler, B. (1996). "Ölümcül hastalık karşısında çocuk, aile ve hekim. *Katkı Pediatri Dergisi*, 17, 921-924.
- Guillén, F. ve Feltz, D. L. (2011). "A conceptual model of referee efficacy". *Frontiers in psychology*, 2, 25.
- Hacıcaferoğlu, S., Hacıcaferoğlu, B. ve Seçer, M. (2015). "Halk oyunları branşına katılan sporcuların yarışma öncesi kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 288-297
- Han, H. R. (2009). "Measuring anxiety in children: A methodological review of the literature". *Asian Nursing Research*, (3)2, 49-62.
- Johnston-Wilder, S. ve Lee, C. (2010). "Mathematical resilience". *mathematics teaching*, 218, 38-41.

- Karabulut, O., Atasoy, M., Kaya, K. ve Karabulut, A. (2013). 13-15 Yaş Arası Erkek Futbolcuların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Farklı Değişkenler Bakımından İncelenmesi *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 243 – 253.
- Karacabey, K., Apur, U., Öntürk, Y., Akyel, Y. (2017). “Ergen Sporcuların Kaygı ve Kendine Güven Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi: Sporcu Eğitim Merkezleri Örneği”. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, (7-2/1), 111-12.
- Karahan, F.Ş. ve Hamarta, E. (2019). Geriatrik Olgularda Kronik Hastalıkların ve Polifarmasinin Ölüm Kaygısı ve Anksiyete Üzerine Etkisi. *Ege Tıp Bilimleri Dergisi*, 2(1), 8-13.
- Karasar, N. (1994). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler.3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd. Ankara.
- Kim, W.S. ve Su, P.K. (2020). Using psychoneuroimmunity against COVID-19. *Brain, behavior and immunity*.1-2.
- Konter, E. (1998). *Sporda Psikolojik Hazırlığın Teori ve Pratiği*, Ankara: Bağırgan Yayınevi.
- Köknel, Ö. (1995). Kaygıdan Mutluluğa Kişilik. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Kuru, E. ve Baştuğ, G. (2008). “Futbolcuların Kişilik Özellikleri ve Bedenlerini Algılama Düzeylerinin İncelenmesi”, *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spormetre Dergisi*, (6) 2, 95-10.
- Lewis, C., Knopf, D., Chastain Lorber, K., Ablin, A., Zoger, S., Matthay, K. ve Pantell, R.(1988). Patient, parent, and physician perspectives on pediatric oncology rounds. *The Journal of pediatrics*, 112(3), 378-384.
- Maugeri, G., Castrogiovanni, P., Battaglia, G., Pippi, R., Dagata, V., Palma, A., Rosa D.M. ve Musesemeci, G. (2020) “The impact of physical activity on psychological health during Covid-19 pandemic in Italy”. *Heliyon*. (6), 6.
- Mirzeoğlu, D. ve Çetinkanat, C. (2005). “Elit Takım Sporcularının Kendini Gerçekleştirme ve Sürekli Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, (10)3, 19-28.
- Namlı, S., Demir, G.T. Türkeli, A. ve Hazar, Z. (2018). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygılarının İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. (12)1, 38-47.
- Navruz, A. (2018). *Seçili Takım Sporlarında Mücadele Eden Lise Öğrencilerinin Müsabaka Öncesi Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Motivasyon Düzeylerine Olan Etkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi. Isparta.
- Öğüt R. (2004). *Sporda Sürekli Kaygı ile Benlik Saygısının Karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Öncül, R. (2000). *Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Öner, N. (1994). Türkiye’de Kullanılan Psikolojik Testler. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Öner, N. ve Le Compte, W. A. (1985). *Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Özden, D., Karagözoğlu, Ş. ve Yıldız, F. (2013). “Entegre Program Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Stres Düzeyi ve Etkileyen Faktörler”. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, (16) 2, 89-95.
- Özen, S.N. (2004). *Uludağ Üniversitesi Öğrencilerinde Anksiyete Görülme Sıklığı ve Sosyo-Demografik Özellikleri ile Karşılaştırılması*, (Yayımlanmamış doktora lisans tezi). Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Öztürk, S.E. (2019). *Dart Sporcularının Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Performansa Etkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.

- Roder, I. ve Boekaerts, M. (1999). Stress, coping, and adjustment in children with a chronic disease: a review of the literature. *Disability and rehabilitation*, 21(7), 311-337.
- Sakaoğlu, H.H., Orbatu, D., Emiroğlu, M. ve Çakır, Ö. (2020). "Covid-19 Salgını Sırasında Sağlık Çalışanlarında Spielberger Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyi: Tepecik Hastanesi Örneği" *Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi*, 30, 1-9.
- Spielberger, C. D. ve Reheiser, E. C. (2004). "Measuring anxiety, anger, depression, and curiosity as emotional states and personality traits with the z, STAXI, and STPI. In M. L. Hilsenroth and D. L." *Segal (Eds., Comprehensive handbook of psychological assessment. 2, 70-86*
- Şimşekoğlu, N. ve Mayda, A.S. (2016). Bir Üniversite Hastanesinde Görevli Hemşirelerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları ve Sağlık Kaygısı Düzeyleri. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 19-29
- Tekkoyun, M. (2008). *Sınıftaki Öğrenci Sayısının İlköğretim Birinci Kademe Öğretmenlerinin Stres ve Kaygısı Üzerine Etkisinin K. Çekmece İlköğretim Okulları Örneğinde İncelenmesi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi İstanbul.
- Tekkurşun Demir, G., Cicioğlu, H. İ. ve İlhan, E. L. (2020). Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, (17)2, 458-468
- Telli, E. ve Ünal, Z. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Sosyal Görünüş Kaygısı: Bir Alan Araştırması Social Appearance Anxiety Of University Students According to Sosyo-Demographic Characteristics: A Field Study. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 134-146.
- Telliöglü, H. ve Karadenizli, Z.İ. (2018). "Sekiz Haftalık Kelebek Teknik Yüzme Eğitiminde Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması". *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5, 2720-2729.
- Tetik, S. (2021). Covid-19 Pandemisi Sürecinin Spor Bilimleri Öğrencilerinde Fiziksel Aktivite Ve Yaşam Kalitesine Etkisi. Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale
- Türker, A. (2020). *Pandemide (Covid-19) Egzersiz ve Beslenme : İ. Kuyulu, D. Atılğan. Spor Bilimlerinde Yeni Fikirler-2. Türkiye, Ankara: Akademisyen Kitabevi. 195-213.*
- Türktemiz, H. I., Bayraktar, H.O. ve Çobanoğlu Ö. (2020). "Spor Salonlarında Egzersiz Yapan Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi". *III. International Conference On Covid-19 Studies. 25-27.*
- Westbom, L. (1992). Well-Being Of Children With Chronic İllness. A Population- Based Study İn A Swedish Primary Care District. *Acta Paediatrica*, 81(8), 625- 629.
- Yaşartürk, F., Çalık, F., Türkmen, M. ve Akyüz, H. (2014). "Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Okuyan Öğrencilerin Sosyal Fiziki Kaygı Durumlarının İncelenmesi". *International Journal of Sport Culture and Science*, 2, 863-869.
- Yücel, E.O. (2003). *Taekwondocuların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri ve Müsabakalardaki Başarılarına Etkisi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

